

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně Mgr. Daniely Zemanové a soudců JUDr. Barbary Pořízkové a JUDr. Radana Malíka v právní věci žalobce: **M. S.**, zastoupený Mgr. Michalem Čížkem, advokátem se sídlem Na Struze 1740/7, Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo životního prostředí**, se sídlem Vršovická 65, Praha 10, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 4. 10. 2005, č. j. 510/1144 /2005/Hor - O 39/05, ve věci ochrany přírody a krajiny, o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 1. 4. 2008, č. j. 8 Ca 317/2005 - 37,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á.**
- II. Žalovaný **j e p o v i n e n** zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti v celkové výši 2856 Kč k rukám jeho zástupce Mgr. Michala Čížka, advokáta se sídlem Na Struze 1740/7, Praha 1, do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

Žalovaný odvolací orgán (dále jen „stěžovatel“) kasační stížností napadl v záhlaví označený pravomocný rozsudek Městského soudu v Praze (dále jen „městský soud“), kterým bylo jeho rozhodnutí ze dne 4. 10. 2005, č. j. 510/1144 /2005/Hor - O 39/05, zrušeno a věc vrácena k dalšímu řízení; citovaným rozhodnutím stěžovatel zamítl odvolání žalobce a potvrdil rozhodnutí České inspekce životního prostředí, oblastního inspektorátu České Budějovice (dále jen

„inspekce“), ze dne 27. 6. 2005, č. j. 02/OL/05/567/5082/Si/364/01-S, kterým byla žalobci uložena pokuta ve výši 50 000 Kč za to, že se dopustil protiprávního jednání uvedeného v § 88 odst. 1 písm. i) zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění účinném v rozhodné době (dále jen „zákon o ochraně přírody a krajiny“); tzn., že provedl škodlivý zásah do významného krajinného prvku bez souhlasu orgánu ochrany přírody. Konkrétně se v daném případě jednalo o to, že měsíci říjnu 2004 provedl žalobce v rozporu s právními předpisy a bez závazného stanoviska orgánu ochrany přírody těžební zásah na:

- lesním pozemku p. č. 105/1 v k. ú. Tourov (ve vlastnictví V. K., bytem S. x, P.) se vznikem holiny na ploše 2288 m²,
- lesním pozemku p. č. 108 v k. ú. Tourov (ve vlastnictví M. K., bytem L. x) se vznikem holiny na ploše 3280 m² a
- lesním pozemku p. č. 1218 v k. ú. Javornice u Dubu (ve vlastnictví P. B., bytem M. x) se vznikem holiny na ploše 2765 m².

Napadeným rozsudkem městský soud shledal žalobu jako důvodnou a dle § 78 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), rozhodnutí stěžovatele zrušil pro vady řízení.

Vycházel přitom z právního názoru Nejvyššího správního soudu vyjádřeného v rozsudku ze dne 29. 1. 2004, č. j. 7 A 156/2000 – 54, publikovaného pod č. 664/2005 Sb. NSS a dostupného též z www.nssoud.cz, dle kterého lze uložit pokutu jen té osobě, u níž bude spolehlivě prokázáno, že se dopustila protiprávního jednání a pokud správní orgány neodstranily pochybnosti ohledně určení sankčně odpovědného subjektu, nelze pokutu uložit jen jednomu ze subjektů přicházejících v úvahu.

V této souvislosti městský soud uvedl, že žalobce v průběhu řízení nepopíral, že na předmětných lesních pozemcích došlo k těžbě dřeva bez souhlasu vlastníků těchto pozemků a že jim vznikla škoda. Odpovědnost žalobce je vyvozována z toho, že k pokácení došlo jeho rukou, takový závěr je však dle názoru městského soudu nesprávný. Subjektem, který chtěl vykácet konkrétní lesní pozemek, nebyl žalobce, nýbrž společnost KIMOS com. – CZ, s. r. o. (dále jen „společnost KIMOS“); o tom dle městského soudu není na základě obsahu správního spisu pochyb. Je tedy zřejmé, že žalobce při kácení stromů nejednal ze své vůle, ale na základě vůle třetí osoby, tj. společnosti KIMOS, tedy jednal pouze jako nástroj tohoto subjektu. Navíc postupem správních orgánů je skutečný původce těžby – společnost KIMOS zbavena jakékoliv odpovědnosti za nastalý stav, neboť její odpovědnost za delikt zkoumána nebyla a žalobce se nemůže nijak domáhat náhrady za uloženou pokutu vůči této společnosti. Podle názoru městského soudu je tedy zapotřebí znovu posoudit odpovědnost žalobce a společnosti KIMOS, jako zadavatele provedené těžby dřeva (dle smlouvy o dílo uzavřené s žalobcem), jakož i posoudit odpovědnost dalších osob zmiňovaných žalobcem v odvolání a posléze v žalobě; teprve následně lze znovu rozhodnout o uložení pokuty a o stanovení její

výše. Žalovaný správní orgán – stěžovatel – se totiž dle závěru městského soudu nevypořádal s odvolací námitkou týkající se především nesprávně vymezeného okruhu účastníků řízení, tedy určení sankčně odpovědných subjektů, a toho, že správní orgány neúplně posoudily míru odpovědnosti žalobce za tento zásah.

V kasační stížnosti uplatnil stěžovatel důvody, jenž podřadil pod ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s. Předně stěžovatel konstatoval, že výše uvedený rozsudek Nejvyššího správního soudu pod č. 664/20085 Sb. NSS je mu znám a je přesvědčen, že jeho aplikace na žalované rozhodnutí nebyla případná. Zrušeným rozhodnutím stěžovatele bylo potvrzeno rozhodnutí inspekce o uložení pokuty fyzické osobě při výkonu podnikatelské činnosti (M. S.) za provedení škodlivého zásahu (úmyslnou těžbu s následkem vytvoření rozsáhlých holin) do významného krajinného prvku (lesa) bez souhlasu orgánu ochrany přírody. O tom, že těžbu na pozemcích p. č. 105/1 a 108 v k. ú. Tourov a p. č. 1218 v k. ú. Javornice u Dubu provedl výhradně žalobce (M. S.), resp. jeho firma, nebyly od počátku jakékoliv pochyby a ani žalobce tuto skutečnost nezpochybňoval. Stejně tak nebyla zpochybňována ani skutečnost, že k těžbě na uvedených pozemcích nebylo vyžádáno a vydáno závazné stanovisko orgánu ochrany přírody dle § 4 odst. 2 zákona o ochraně přírody a krajiny, ač bylo potřebné jak dle tohoto ustanovení, tak i dle ustanovení § 4 odst. 3 citovaného zákona. Dle názoru stěžovatele se tedy M. S. při výkonu podnikatelské činnosti dopustil protiprávního jednání, přičemž ekologická újma způsobená v lese byla vyčíslena celkovou částkou 2 412 980 Kč. Místo zdravého, vzrostlého lesa, o jehož kácení vlastníci v dohledné době neuvažovali, vznikly těžbou holiny (na ploše více než 0,8 ha), jenž významně oslabují ekologicko – stabilizační funkce lesa a jejichž vytvoření je proto škodlivým zásahem do významného krajinného prvku.

V tomto ohledu vyjádřil stěžovatel přesvědčení o naplnění skutkové podstaty jiného správního deliktu ve smyslu § 88 odst. 1 písm. i) zákona o ochraně přírody. Za tento správní delikt byla v době jeho spáchání ukládána pokuta do výše 500 000 Kč, přičemž žalobci byla uložena pokuta 50 000 Kč, která je vzhledem k velikosti vytvořené holiny spíše nízká, když v úvahu bylo vzato jednání Ing. P., dřívějšího vlastníka lesních pozemků p. č. 105/3 a 101/1 v k. ú. Tourov, vykonávajícího na těchto pozemcích současně funkci odborného lesního hospodáře, který uvedl jak společnost KIMOS, tak žalobce v omyl ohledně průběhu hranic předmětných pozemků. Ve vztahu k případnému účastenství Ing. P. v předmětném sankčním řízení přitom stěžovatel vyjádřil přesvědčení, že toto nepřicházelo v úvahu, neboť jmenovaný neměl k pozemkům, na nichž byl proveden sankcionovaný zásah, jakýkoliv právní vztah, neprováděl na nich žádné zásahy ani k jejich provedení nedal pokyn.

Co se týče názoru městského soudu, že žalobce byl pouze nástrojem společnosti KIMOS, která chtěla vykácet konkrétní lesní pozemky, poukázal stěžovatel na to, že smlouva o dílo je z hlediska umístění činnosti očekávaná od

žalobce naprosto nekonkrétní, zmiňuje se pouze o majetku v k. ú. Tourov a Bukovno, a na základě skutkových okolností případu dovozuje, že společnost KIMOS evidentně nezadala M. S. provedení těžby na pozemcích p. č. 105/1 a 108 v k. ú. Tourov a p. č. 1218 v k. ú. Javornice u Dubu. Toto bylo inspekci zjištěno jednáním se všemi v úvahu přicházejícími subjekty již před zahájením předmětného správního řízení, M. S. v odvolání ani v žalobě tuto skutečnost nezpochybnil a nevzněl žádnou námitku uplatňující případný podíl společnosti KIMOS na vzniku správního deliktu, za který byl sankcionován. Dle stěžovatele společnost KIMOS na uvedených pozemcích jakýkoliv zásah do lesa svými zaměstnanci neprováděla, nevydávala konkrétní pokyny k těžbě, neřídila ji a provedené práce nepřebírala, a proto nebyl důvod s ní zahájit správní řízení o správním deliktu dle § 88 odst. 1 písm. i) zákona o ochraně přírody a krajiny (dle rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 25. 1. 1999, č. j. 6 A 234/96 – 35, nelze za určitých okolností pojmově vyloučit i odpovědnost zadavatele prací, avšak tyto okolnosti v řešené věci nenastaly).

Závěrem stěžovatel uvedl, že M. S. bylo spolehlivě prokázáno, že se sankcionovaného protiprávního jednání dopustil a ohledně sankčně odpovědného subjektu nevznikly žádné pochybnosti, které by bylo třeba odstraňovat prostřednictvím širšího okruhu účastníků sankčního řízení. Jiný subjekt, s nímž mělo být zahájeno řízení a uložena mu pokuta za sankcionovaný škodlivý zásah do významného krajinného prvku, dle názoru stěžovatele neexistoval. Domnívá se, že zrušení rozhodnutí stěžovatele pro vady řízení nebylo důvodné, neboť k vadám vytýkaným městským soudem ve skutečnosti nedošlo, proto navrhuje, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil městskému soudu k dalšímu řízení.

Žalobce k předložené kasační stížnosti poznamenal, že se ztotožňuje se závěry městského soudu uvedenými v napadeném rozsudku a považuje je za řádně odůvodněné. Současně zdůraznil, že dané pochybení (vykácení cizích porostů) svým jednáním nezavinil – šlo o důsledek protiprávního jednání tehdejšího vlastníka pozemků a zároveň odborného lesního hospodáře Ing. L. P. – a jakmile tuto skutečnost zjistil, ihned začal ve věci jednat a dotčené vlastníky pozemků v plném rozsahu odškodnil. Závěrem žalobce vyjádřil přesvědčení, že v daném případě ekologická škoda na životním prostředí nevznikla, neboť pokácené a vytěžené stromy byly již mýtného věku a samotná těžba, o kterou bylo požádáno vyrozuměním ze dne 6. 8. 2004, byla provedena podle podmínek stanovených lesním zákonem (č. 289/1995 Sb.). Ve vztahu k danému vyrozumění pak žalobce poukázal na zákonnou domněnku, že pokud příslušný orgán na vyrozumění o těžbě nereaguje v zákonné lhůtě, má se za to, že s navrhovanou těžbou souhlasí. Na základě výše uvedeného žalobce navrhl, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl a potvrdil rozsudek městského soudu.

Z obsahu předloženého správního spisu vyplývají následující podstatné skutečnosti. Dne 14. 6. 2004 došlo mezi společnostmi KIMOS, jako kupujícím, a Ing. L. P., jako prodávajícím, k uzavření kupní smlouvy, jejímž předmětem byly pozemky p. č. 57/2, 62/2, 88/1, 88/2, 101/1, 120, 132, 147, 148, 105/3, vše v k. ú. Tourov. Dne 6. 8. 2004 bylo společnostmi KIMOS a Ing. P. sepsáno vyrozumění o zamýšlené těžbě, které měl Ing. P., jako odborný lesní hospodář a dosavadní vlastník uvedených lesních pozemků, zaslat na Městský úřad Vodňany, odbor životního prostředí. Vzhledem k tomu, že v kupní smlouvě byly špatně specifikovány některé z prodávaných pozemků, zastavil příslušný katastrální úřad řízení o vkladu vlastnického práva ve prospěch společnosti KIMOS, o čemž byla tato společnost vyrozuměna dne 8. 8. 2004. V této souvislosti došlo k náležité opravě kupní smlouvy a k jejímu podpisu dne 29. 9. 2004 s tím, že téhož dne byla podána na příslušný katastrální úřad a nastaly právní účinky vkladu.

Následně společnost KIMOS zadala žalobci těžbu dřeva, jenž byla zahájena na pozemcích p. č. 105/3 a 101/1 v k. ú. Tourov v polovině měsíce října 2004, přičemž rozsah a způsob těžeb byl přímo v terénu vyznačen dne 29. 9. 2004 za účasti Ing. L. P., P. Č., T. K. a žalobce. Vlastní vyznačení těžebního zásahu provedl T. K., zaměstnanec společnosti KIMOS, a to na základě vyznačení hranic těžby Ing. L. P., dosavadním vlastníkem předmětných pozemků a odborným lesním hospodářem, který potvrdil, že s ním byl těžební zásah na předmětných lesních pozemcích konzultován, a že nového vlastníka lesa upozornil na nejednoznačnost vlastnických hranic v terénu (viz protokol o kontrole ze dne 15. 3. 2005). Podle takto vyznačených hranic pak došlo k samotné těžbě dřeva provedené žalobcem na základě smlouvy o dílo se společností KIMOS, kterou byly dotčeny pozemky p. č. 105/1, 108 a 1218 v k. ú. Tourov, jejichž vlastníkem nebyla společnost KIMOS a funkci odborného lesního hospodáře na nich vykonával státní podnik Lesy ČR, lesní správa Vodňany. Touto těžbou, ke které vlastníci uvedených lesních pozemků ani orgán ochrany přírody nedali souhlas, došlo k nezákonnému vytěžení lesa, jehož nezachování nutně vede k oslabení funkcí lesního ekosystému, což představuje ekologickou újmu. Na základě toho inspekce vyhodnotila jednání žalobce jako protiprávní, jež naplňuje skutkovou podstatu správního deliktu dle § 88 odst. 1 písm. i) zákona o ochraně přírody a krajiny, a uložila mu pokutu ve výši 50 000 Kč. Proti tomuto rozhodnutí inspekce podal žalobce odvolání, kterým s ohledem na skutkové okolnosti případu zpochybňoval svoji míru odpovědnosti za daný správní delikt (zejména ve vztahu k jednání Ing. P., dle jehož pokynů měl být těžební zásah vyznačován) a žádal o snížení uložené pokuty. Rozhodnutím stěžovatele však bylo jeho odvolání zamítnuto a potvrzeno rozhodnutí inspekce.

Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost je podána včas, jde o rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost přípustná, a stěžovatel je zastoupen osobou s vysokoškolským právnickým vzděláním (§ 105 odst. 2 s. ř. s.). Poté přezkoumal napadený rozsudek městského soudu v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů (§ 109

odst. 2 a 3 s. ř. s.), ověřil při tom, zda napadený rozsudek netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s.) a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

K stěžovatelem uplatněné argumentaci v návaznosti na obsah kasační stížnosti uvádí zdejší soud následující.

Les je jednou ze základních složek životního prostředí, jenž plní nenahraditelné funkce, produkční i mimoprodukční, a k zajištění jeho ochrany slouží celá řada právních institutů a ochranných režimů. Jedním z nich je i režim významných krajinných prvků, kterým je les chráněn v rámci obecné ochrany přírody a krajiny, neboť je její součástí (ať už rozlohou nebo důležitostí) poměrně významnou a z tohoto důvodu nepodléhá toliko právní úpravě obsažené v lesním zákoně, ale ve značné míře spadá také pod právní regulaci obsaženou v zákoně o ochraně přírody a krajiny, právě jehož porušení bylo v předmětném správním řízení sankcionováno.

Všechny lesy jsou ze zákona významnými krajinnými prvky tak, jak je chápe ustanovení § 3 odst. 1 písm. b) zákona o ochraně přírody a krajiny, tedy ekologicky, geomorfologicky nebo esteticky hodnotnou částí krajiny, která utváří její typický vzhled nebo přispívá k udržení její stability. Podle § 4 odst. 2 zákona o ochraně přírody a krajiny jsou všechny významné krajinné prvky chráněny před poškozováním a ničením, mohou být využívány pouze takovým způsobem, aby nebyla narušena jejich obnova ani nedošlo k ohrožení nebo oslabení jejich stabilizační funkce. Mohlo-li by tedy dojít nějakým zásahem k poškození nebo zničení lesa nebo k ohrožení či oslabení jeho ekologicko-stabilizační funkce, musí být v důsledku právní konstrukce, dle níž je les významným krajinným prvkem, k takovému zásahu nejdříve vyžádáno závazné stanovisko orgánu ochrany přírody.

Dané stanovisko orgánu ochrany přírody tak ve svých důsledcích představuje administrativně právní nástroj ochrany lesa, jenž se z důvodu svého efektivního fungování pojí s právní odpovědností dotčeného subjektu tak, jako tomu je v projednávané věci. Jedná se o delikt ní odpovědnost správní, jenž lze podle zákona o ochraně přírody a krajiny rozlišovat dvojí, a to jednak odpovědnost za přestupky spáchané fyzickými osobami a jednak odpovědnost právnických osob nebo fyzických osob při výkonu podnikatelské činnosti, která je vystavěna na principu objektivní odpovědnosti, tedy odpovědnosti bez ohledu na zavinění.

Jednotlivé skutkové podstaty správních deliktů právnických osob nebo fyzických osob při výkonu podnikatelské činnosti jsou popsány v § 88 zákona o ochraně přírody a krajiny, přičemž v projednávané věci bylo ve vztahu k žalobci shledáno naplnění skutkové podstaty v odst. 1 písm. i), dle jehož znění v době rozhodné pro posuzovanou věc: *„Orgán ochrany přírody uloží pokutu až do výše 500 000 Kčs právnické osobě nebo fyzické osobě při výkonu podnikatelské činnosti, která se*

dopustí protiprávního jednání tím, že provádí škodlivý zásah do významného krajinného prvku bez souhlasu orgánu ochrany přírody.“

Dle městského soudu však byla sankční odpovědnost vůči žalobci vyvozena nesprávně, neboť jednal pouze jako nástroj společnosti KIMOS, a proto rozhodnutí stěžovatele pro vady řízení zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Jako klíčové tedy v rámci posouzení zákonnosti napadeného rozsudku městského soudu bylo to, zda v projednávané věci skutečně existují pochybnosti ohledně určení sankčně odpovědného subjektu.

V tomto ohledu zdejší soud předně poukazuje na to, že v daném případě je odpovědnost sankcionovaného subjektu primárně odvozena od činnosti, nikoli od právního poměru k nemovitosti (i ten však za určitých okolností může hrát roli), a proto správní orgán při rozhodování o uložení pokuty musí zjišťovat především to, kdo a při jaké činnosti provedl škodlivý zásah do významného krajinného prvku bez souhlasu orgánu ochrany přírody. V daném případě však stěžovatel tímto způsobem nepostupoval a v zásadě bez dalšího vyšel z toho, že těžba dřeva na shora uvedených lesních pozemcích byla přímo v terénu provedena rukou žalobce, aniž by přitom jakkoli zvažoval a zjišťoval také sankční odpovědnost společnosti KIMOS. Je totiž otázkou, zda onou činností, kterou došlo k naplnění shora specifikované skutkové podstaty, bylo zadání těžby dřeva, zahrnující označení konkrétních dřevin určených k těžbě (provedené společností KIMOS) nebo její samotný výkon (provedený žalobcem). Ostatně sám stěžovatel v kasační stížnosti připouští s odkazem na judikaturu, že za určitých okolností nelze vyloučit i odpovědnost zadavatele (těžebních) prací provedených na základě smlouvy o dílo; dodává však, že tyto okolnosti v řešené věci nenastaly, aniž by je přitom jakkoli pozitivně vymezil a určil, za jakých okolností by odpovědnost zadavatele nastat mohla.

Nejvyšší správní soud se proto ve shodě s městským soudem domnívá, že tyto okolnosti nastaly, resp. nastat mohly v právě projednávané věci, neboť předložený spisový materiál svědčí spíše tomu, že naplnění dané skutkové podstaty nastalo provozní činností společnosti KIMOS, jež pak k vlastnímu těžebnímu zásahu použila žalobce. Tomuto závěru nasvědčuje nejen celý kontext posuzovaného případu, ale také některé konkrétní písemnosti, jako např. protokol o kontrole ze dne 15. 3. 2005 sepsaný zaměstnanci inspekce, dle kterého: *„Těžbu dřeva zadala firma KIMOS p. Stejskalovi v měsíci říjnu r. 2004...“*; totéž se opakuje i v protokolu o kontrole ze dne 7. 4. 2005. Dále lze připomenout také úřední záznam ze dne 8. 6. 2005 sepsaný Policií České republiky podle § 158 odst. 5 trestního řádu (zákona č. 141/1961 Sb.) s H. K., ředitelem společnosti KIMOS, v rámci objasnění a prověření skutečností týkajících se prodeje lesních pozemků a vyznačení hranic při těžbě ze strany Ing. L. P., v němž je uvedeno: *„V měsíci říjnu 2004 na základě vyznačení hranic těžby panem P. došlo k těžbě dřeva, kdy si naše firma najala další firmu a to firmu pana S., na základě našich pokynů. Pan S. je naším externím*

zaměstnancem. Těžba se provedla, dřevo se odvezlo k našim zákazníkům a začaly se připravovat paseky na sázení.“ Rovněž v přípisu inspekce ze dne 9. 8. 2005, č. j. 02/OL/005/567/5991/Si/433/O1-S, kterým bylo postoupeno odvolání k rozhodnutí stěžovateli se uvádí, že pan S. zajišťuje těžební činnost pro společnost KIMOS.

Je zde tedy patrná poměrně úzká vazba žalobce na společnost KIMOS a její provozní činnost a rozhodně lze polemizovat s tvrzením stěžovatele v tom smyslu, že jmenovaná společnost neřídila těžbu a nevydávala žádné konkrétní pokyny k její realizaci. Ze všech dosud zjištěných skutečností totiž vysvítá, že postup těžby byl řízený a koordinovaný jmenovanou společností, o čemž ostatně svědčí i průběh vyznačování těžby, které prováděl zaměstnanec společnosti KIMOS (T. K.) a žalobce se ho zúčastnil.

V této souvislosti je třeba také připomenout, že ke spáchání daného správního deliktu a založení odpovědnosti právnické osoby nebo jí naroven postavené fyzické osoby, tj. fyzické osoby jednající v rámci své podnikatelské činnosti, je nezbytné, aby byly mj. naplněny všechny znaky skutkové podstaty, mezi něž patří i objektivní stránka deliktu. Obligatorní znaky objektivní stránky jsou jednání, následek a příčinná souvislost mezi nimi. Příčinná souvislost – kauzální nexus (nexus causalis) – je vztah mezi protiprávním jednáním jako příčinou a škodlivým následkem, který je právě tímto jednáním vyvolán. Ve shodě s doktrínou je přitom jednání příčinou následku pouze tehdy, jestliže by následek bez tohoto jednání nenastal buď vůbec, anebo by bez něho nenastal takovým způsobem, jakým konkrétně nastal. Při posuzování projednávané věci proto bylo nutné zaměřit se na konkrétní jednání, jakožto nejvýznamnější příčinu škodlivého následku v podobě vytěženého lesa a ptát se, zda by tento následek nastal i v případě absence tohoto jednání. Jako relevantní se v této souvislosti jeví zejména otázka, zda by k vytěžení lesa došlo i v případě absence jednání žalobce, tzn. pokud by danou těžbu např. odmítl provést, nedošlo by k ní vůbec nebo by k ní došlo „rukou“ jiné společnosti KIMOS oslovené osoby. A naopak, zda by k vytěžení lesa došlo i v případě absence jednání společnosti KIMOS, tzn. pokud by si společnost KIMOS danou těžbu neobjednala, provedl by ji žalobce i tak, řečeno metaforou „na vlastní pěst“. Těmito otázkami ani naznačenou diferenciací mezi jednáním žalobce a jednáním společnosti KIMOS ve vztahu k vytěžení lesa se však inspekce ani stěžovatel nezabývali.

Pochybnosti městského soudu ohledně výběru sankčně odpovědného subjektu jsou proto na místě, a to v souvislosti s provozní činností společnosti KIMOS a absencí konkrétního zkoumání příčinného vztahu a kauzální podmíněnosti následku správního deliktu. Nepochybné je pouze to, že subjektem, který by v daném případě naplnil skutkovou podstatu dle ustanovení § 88 odst. 1 písm. i) zákona o ochraně přírody a krajiny, není Ing. P., ač se lze důvodně domnívat, že sankcionované jednání žalobce, resp. společnosti KIMOS mohl svým

způsobem významně ovlivnit; v tomto směru se kasační soud ztotožňuje se stěžovatelem.

Dle názoru Nejvyššího správního soudu nelze přijmout princip, podle kterého by postup správních orgánů při posuzování správních deliktů podnikajících osob vycházel z toho, že sankce může být uložena, jakmile nastanou okolnosti pro její uložení stanovené, naprosto bez ohledu na to, z jakých příčin a v jaké souvislosti k nim došlo. Pak by nešlo mluvit o odpovědnosti (ve smyslu právní povinnosti nést následky jednání nebo opominutí) ani o deliktech vůbec, neboť by bylo možno uložit pokutu dokonce i tehdy, kdyby výsledek nastal zásahem vyšší moci, neodvratitelným zásahem třetí osoby apod.

Ostatně na postup, kdy se správní orgán odvolává na zjištěný protiprávní stav a nezjišťuje patřičně protiprávní jednání právnické či fyzické osoby, které mu předcházelo, již reagovala i správní judikatura vycházející z následujících premis. Správní úřad se při rozhodování o odpovědnosti právnických osob za správní delikt v oboru práva veřejného (tzv. odpovědnost za správní delikt) řídí (nestanoví-li zákon výslovně něco jiného) obdobnými principy jako soud v oboru práva soukromého při rozhodování o jejich obecné odpovědnosti za škodu. Základním předpokladem pro uložení sankce tak bude zejména skutečnost, že poškození nebo ohrožení zákonem chráněného zájmu nastalo provozní činností právnické osoby, nebo tehdy, jestliže tento důvod vznikl při činnosti právnické osoby jednáním nebo opominutím osob, které právnická osoba k této činnosti použila. Odpovědnost za správní delikt má objektivní a nikoli absolutní charakter; nejde tedy o odpovědnost za zavinění, ale ani o odpovědnost za výsledek (viz rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 25. 11. 1994, č. j. 6 A 12/94 – 16, publikovaný pod č. 106 Soudní judikatury ve věcech správních 1993 – 1997, Linde, Praha, 1999).

Je pochopitelné, že společnost KIMOS měla jako nový vlastník zájem na využívání produkčních funkcí lesa zakoupeného od Ing. P., avšak vedle zjevného ekonomického užitku těžby dřeva bylo třeba mít na zřeteli také povinnosti, které musí vlastník lesa při hospodaření v něm respektovat a přispívat tak k jeho zachování a obnově. To však v daném případě naplněno nebylo a nic na tom nemění ani skutečnost, že daná společnost jednala v dobré víře s tím, že těžba probíhá na jejích pozemcích a v souladu s vyrozuměním ze dne 6. 8. 2004 o těžbě dle § 33 odst. 3 lesního zákona, které měl Ing. P. zaslat Městskému úřadu ve Vodňanech, odboru životního prostředí, jakožto orgánu státní správy lesů. Jak již bylo konstatováno výše, jedná se objektivní odpovědnost a skutečnost, že subjekt, který se dopustil protiprávního jednání, jednal v dobré víře nemůže být důvodem zproštění této sankční odpovědnosti; takováto okolnost může mít pouze vliv na stanovení výše uložené pokuty (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 12. 2003, sp. zn. 5 A 110/2001 – 54, publikovaný pod č. 384/2004 Sb. NSS, www.nssoud.cz).

Pro úplnost je třeba poznamenat, že byt' se může jednat o tentýž obecní úřad obce s rozšířenou působností, nelze zaměňovat orgán státní správy lesů a orgán ochrany přírody, a to zejména v souvislosti s poněkud rozdílným „schvalovacím“ mechanismem, který zákon předpokládá. V případě orgánu státní správy lesů totiž existuje žalobcem zmíněná domněnka či fikce souhlasu (§ 33 odst. 3 lesního zákona), zatímco v případě orgánu ochrany přírody je jeho souhlas povinný, čemuž ostatně odpovídá i zákonná dikce ustanovení § 88 odst. 1 písm. i) zákona o ochraně přírody a krajiny, která postihuje absenci souhlasu orgánu ochrany přírody v případě provedení škodlivého zásahu do významného krajinného prvku.

Rozsudek Nejvyššího správního soudu, uvedený pod č. 664/2005 Sb. NSS, resp. jeho ratio decidendi, z něhož při svém rozhodování vycházel městský soud, na souzenou věc dopadá. Obdobně jako v nyní souzené věci totiž i v citovaném rozsudku Nejvyšší správní soud v případě přezkumu rozhodnutí o uložení pokuty dle § 88 zákona o ochraně přírody a krajiny vyhodnotil jako nezbytné odstranění pochybností existujících o sankční odpovědnosti dotčených subjektů s tím, že v daném případě žalovaný správní orgán neodstranil pochybnosti vztahující se k otázce, jménem které právnické osoby byl konkrétní k poškození křenů stromů směřující úkon vykonán; podle předmětného rozsudku by totiž odpovědnost žalobce (akciové společnosti P.) přicházela v úvahu jen tehdy, pokud by bylo bezpečně zjištěno, že pracovník společnosti S. (subdodavatele) pracoval v přímé řídicí působnosti žalobce. Z tohoto pohledu proto není podstatné, že v dané věci se jednalo o naplnění skutkové podstaty dle § 88 odst. 1 písm. c) zákona o ochraně přírody a krajiny, zatímco v projednávané věci se jedná o naplnění skutkové podstaty dle § 88 odst. 1 písm. i) citovaného zákona; podstatná je naznačená možnost sankční odpovědnosti jak ve vztahu k vykonavateli, tak ve vztahu k zadavateli dotčených prací, jakož i nutnost jejího konkrétního určení, jenž se vždy odvíjí od zcela konkrétních skutkových okolností případu. V tomto směru lze tedy konstatovat normativní relevanci použité judikatury.

Stěžovatel také namítá, že žalobce nevznesl žádnou námitku uplatňující případný podíl společnosti KIMOS na vzniku správního deliktu, za který byl sankcionován a proto se městský soud neměl sankční odpovědností společnosti KIMOS zabývat.

Za podstatné v tomto ohledu Nejvyšší správní soud považuje to, že žalobce zpochybnil svoji deliktní odpovědnost jako takovou a není určuj, že tak učinil především ve vztahu k jednání Ing. P. Otázka vymezení okruhu v úvahu připadajících subjektů sankční odpovědnosti totiž představuje základní podmínku pro uložení sankce z hlediska výše citovaných zákonných ustanovení a její vyřešení ze strany správního orgánu musí odpovídat zjištěnému skutkovému stavu věci zachycenému v předloženém spisovém materiálu. Nelze proto městskému soudu vytýkat, že se touto klíčovou otázkou zabýval a následně napadené rozhodnutí stěžovatele zrušil pro vady řízení s tím, že je zapotřebí znovu posoudit odpovědnost

jednotlivých v úvahu připadajících subjektů, neboť pochybnosti stran sankčně odpovědného subjektu byly shledány jako opodstatněné.

S ohledem na výše vyslovené závěry byla kasační stížnost shledána nedůvodnou a Nejvyšší správní soud ji podle § 110 odst. 1, věty poslední, s. ř. s. zamítl.

O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s., neboť neúspěšnému stěžovateli náhrada nákladů řízení nepřísluší a účastníku, který byl v řízení úspěšný, byla náhrada nákladů přiznána podle ustanovení § 9 odst. 3 písm. f), § 11 odst. 1 písm. d) a § 13 odst. 3 vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů, za jeden úkon ve výši 2100 Kč a paušální náhrada hotových výdajů ve výši 300 Kč, zvýšených o DPH v sazbě 19 % ve výši 456 Kč, celkem tedy 2856 Kč. Tato částka bude stěžovatelem uhrazena do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 5. března 2009

Mgr. Daniela Zemanová
předsedkyně senátu